

Sygn. akt I C 192/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2013 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Justyna Szczyrba

Protokolant Agnieszka Zabagło

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2013 r. w Zgorzelcu sprawy

z powództwa **Z. C.**

przeciwko **Powiatowi (...)**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda Z. C. kwotę 425 zł (czterysta dwadzieścia pięć złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 10.07.2012r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 107 zł (sto siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 192/13

UZASADNIENIE

Powód Z. C. wniósł pozew przeciwko Powiatowi (...) o zapłatę 425 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10.07.2012 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu podał, że w dniu 11.03.2005 r. Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego w Z. wydał mu kartę pojazdu nr (...) dla samochodu marki V. (...) nr rej. (...), który to pojazd nabył z terenu Unii Europejskiej. Powód tytułem opłaty za wydanie karty pojazdu uiszczył kwotę 500 zł. Pismem z dnia 21.06.2012 r. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 425 zł tytułem nadpłaconej opłaty, gdyż praktyka nakładania takich opłat była niezgodna z obowiązującym w Polsce od 1 maja 2004 r. prawem Wspólnot Europejskich. Podniósł, że pobraniu opłaty w wysokości 500 zł sprzeciwiał się art. 90 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską, bo opłata przewidziana w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28.07.2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu była nakładana w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego, a nie była nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego. W ocenie powoda skoro w rozporządzeniu Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28.03.2006 r. ustalono wysokość opłaty za wydanie karty pojazdu w wysokości 75 zł, to wynika z tego, iż kwota 425 zł była kwotą nienależnie uiszczoną i dlatego w oparciu art. 410 § 2 kc zażądał zwrotu różnicy pomiędzy kwotą uiszczoną, a kwotą wynikającą z przepisów obowiązującego prawa.

Pozwany w odpowiedzi na pozew (k.14 - 16) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Podniósł zarzut przedawnienia na mocy art. 67 ustawy o finansach publicznych w związku z art. 80 ustawy ordynacja podatkowa, mającym zastosowanie w niniejszej sprawie i wskazał, iż upłynął pięcioletni okres upoważniający powoda do dochodzenia roszczeń o tym charakterze. Zarzucił również, iż powód nie

dołączył żadnych dowodów wskazujących na rzeczywiste poniesienie opłaty za wydanie karty pojazdu i zaprzeczył, aby pozwany został bezpodstawnie wzbogacony na kwotę dochodzoną pozwem.

W piśmie procesowym z dnia 12.03.2013 r. (k. 18) powód podniósł, że dokonał wyboru drogi postępowania cywilnego do dochodzenia roszczenia, co implikuje konieczność stosowania także do kwestii przedawnienia instytucji prawa cywilnego, a nie regulacji zawartych w ustawie – Ordynacja podatkowa. Wskazał, iż z faktu rejestracji pojazdu wynika, że została uiszczona opłata za wydanie karty pojazdu, gdyż nie mogłoby dojść do takiej sytuacji, w której organ dokonałby rejestracji i wydania karty pojazdu oraz innych niezbędnych dokumentów bez uiszczenia opłat przez powoda. Zgodnie natomiast z treścią art. 231 kpc – Sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów, a więc fakt uiszczenia opłaty wynika z okoliczności otrzymania przez powoda karty pojazdu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11.03.2005 r. pozwany dokonał rejestracji samochodu V. (...) nr rej. (...), stanowiącego własność powoda i wydał mu kartę pojazdu nr (...). (karta pojazdu k. 7) Warunkiem zarejestrowania pojazdu przez pozwanego było uiszczenie przez powoda opłaty za wydanie karty pojazdu w kwocie 500 zł. (domniemanie z art. 231 kpc)

W dniu 21.06.2012 r. powód skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty 425 zł w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wezwania. Pozwany otrzymał wezwanie w dniu 2.07.2012 r. (wezwanie do zapłaty wraz z dowodem doręczenia k. 8 i 9)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów i domniemania faktycznego z art. 231 kpc. Fakt domniemany nie wymaga ani twierdzenia, ani dowodzenia, natomiast twierdzenia i dowodzenia wymagają fakty składające się na podstawę faktyczną domniemania. (orz. SN z 17.10.2000 r. I CKN 1196/98) Powód udowodnił, iż pozwany 11.03.2005 r. wydał mu kartę pojazdu za pojazd rejestrowany po raz pierwszy w kraju, a warunkiem sine qua non było uiszczenie opłaty w wysokości 500 zł. Nie mogło dojść do sytuacji w której organ dokonałby rejestracji i wydania powodowi karty pojazdu bez uiszczenia przez niego opłat.

Sąd, zważył, co następuje:

Powództwo jako uzasadnione, należało uwzględnić w całości.

Podstawę materialną roszczenia powoda stanowił art. 410 § 2 kc w zw. z art. 405 kc. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 roku w sprawie o sygnaturze akt III CZP 35/07 dopuszczalna jest droga sądowa dla dochodzenia roszczenia o zapłatę, którego podstawę stanowi nienależne pobranie opłaty za wydanie karty pojazdu, określonej w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu.

Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r. w sprawie sygn. akt U 6/04 przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28.07.2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137, poz. 1310) wprowadzający opłatę w kwocie 500 zł został uznany za niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20.06.1997r. Prawo o ruchu drogowym oraz z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji RP. Ustalona w tym przepisie wysokość opłaty za wydanie karty pojazdu uwzględniała dodatkowo inne koszty administracji publicznej, nie przewidziane w ustawowym upoważnieniu. Tym samym jej wysokość została określona z przekroczeniem delegacji ustawowej. W części wynikającej z jej podwyższenia opłata ta w istocie stanowiła daninę publiczną, której wprowadzenie zarezerwowane jest dla aktów prawnych o randze ustawy. Pomimo tego, że utratę mocy obowiązującej przedmiotowego przepisu Trybunał odroczył do dnia 1 maja 2006 r. to jednak, przepis ten od samego początku obowiązywania był niekonstytucyjny, sprzeczny z ustawą i prawem wspólnotowym. Przepis ten naruszał mianowicie art. 90 traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (obecnie art. 110 akapit 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) - postanowienie TS z dnia 10.12.2007r. sygn. akt C – 134/07. Traktat ten obowiązywał w Polsce od 1 maja 2004 r. i miał pierwszeństwo przed prawem polskim (art. 91 Konstytucji). Postanowienia traktatu sprzeciwiały się

opłacie takiej, jak przewidziana w § 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wysokości opłat, która to opłata była nakładana w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu przywiezionego z innego państwa członkowskiego, a nie była nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu, jeśli był on tam już zarejestrowany. W konsekwencji należało pominąć § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28.07.2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu i należało przyjąć, iż należna opłata za wydanie karty pojazdu powinna zamykać się w kwocie 75 zł jako, że taka wysokość odpowiadała opłacie za wydanie wtórnika karty pojazdu zgodnie z kolejnym rozporządzeniem Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28.03.2006 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu. (Dz. U. Nr 59, poz. 421).

Obowiązek zwrotu nienależytego świadczenia ma charakter bezterminowy (tak też SN w wyroku z dnia 28.04.2004 r. sygn. akt V CK 461/03) i dlatego jego zwrot powinien nastąpić po wezwaniu dłużnika (art. 455 k.c.) Wobec bezskutecznego upływu wyznaczonego w wezwaniu terminu, powodowi należą się odsetki ustawowe od dnia 10 lipca 2012 r. Roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia, o ile nie jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawnia się w okresie dziesięcioletnim (art. 118 kc). W sytuacji, w której nie było podstawy prawnej do pobrania opłaty za kartę pojazdu, bezpodstawne wzbogacenie w postaci nienależnego świadczenia nastąpiło od chwili uiszczenia tej opłaty. Uwzględnienie uregulowania przyjętego w art. 120 § 1 zdanie drugie kc uzasadnia wnioski, że dzień, w którym nastąpiło uiszczenie opłaty za kartę pojazdu, był jednocześnie najwcześniejszym możliwym terminem, w którym powód mógł zgłosić żądanie niezwłocznego jej zwrotu. Prowadzi to do wniosku, że bieg przedawnienia roszczenia o zwrot nienależnie pobranych opłat za karty pojazdu rozpoczyna się od dnia spełnienia świadczenia (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 02 czerwca 2010 roku w sprawie III CZP 37/10). Wobec powyższego roszczenie o zwrot dochodzonej przez powoda części opłaty stało się wymagalne w dniu 11 marca 2005 roku i nie uległo przedawnieniu. Powyższej oceny nie mogą zmienić przepisy art. 60 pkt 7 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku oraz 115 ust. 1 ustawy przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku, które dotyczą niepodatkowych należności budżetowych pobieranych przez państwowe i samorządowe jednostki budżetowe na podstawie odrębnych ustaw. Zgodnie z brzmieniem art. 115 ust 1 ustawy przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku do spraw dotyczących niepodatkowych należności budżetowych, o których mowa w art. 60 ustawy o finansach publicznych, wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Należy zwrócić uwagę, że na gruncie poprzednio obowiązujących uregulowań nie było w ogóle podstawy prawnej do wydania w trybie administracyjnym decyzji ostatecznej w przedmiocie zwrotu nadpłaconej opłaty za wydanie karty pojazdu. Zważywszy, że zarówno wszczęcie postępowania o pobór opłaty, odpadnięcie podstawy jej pobrania, jak i powstanie obowiązku zwrotu nadpłaty nastąpiły przed dniem 01 stycznia 2010 roku zachodzą wobec tego podstawy do dalszego stosowania przepisów dotychczasowych, jak i odwołania się do wypracowanego w tym zakresie powołanego wyżej stanowiska judykatury (również w wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 18 lutego 2010 roku w sprawie II Ca 59/10). Wobec tego opłata pobrana w wysokości ponad 75 zł nie podlega rygorom prawa finansowego, a tym samym trybowi postępowania administracyjnego i sądowno-administracyjnego, co w konsekwencji powoduje, że nie mają do niej zastosowania przepisy o przedawnieniu zawarte w ustawie Ordynacja Podatkowa.

Nie mógł się ostać również zarzut pozwanego dotyczący braku wzbogacenia. Stosownie do treści art. 409 kc in fine obowiązek zwrotu uzyskanej korzyści istnieje, jeżeli wyzbywający się jej powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Pozwany winien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu kwoty pobieranej z tytułu opłaty za kartę pojazdu w sytuacji, gdy pobierana opłata przewyższała faktyczne koszty wydania takiej karty pojazdu, to jest kwotę 75 złotych. Nawet przy przyjęciu, że pozwany nie mógł się liczyć z obowiązkiem zwrotu kwoty pobieranej w oparciu o ówczesnie obowiązujące przepisy rozporządzenia, to nie sposób przyjąć, że pozwany nie jest już wzbogacony kwotą dochodzoną przez powoda. Zasadne powołanie się na wygaśnięcie obowiązku wydania korzyści wymaga nie tylko udowodnienia jej zużycia, lecz nadto takiego zużycia, które powoduje trwający brak wzbogacenia. Gdy korzyść stanowią sumy pieniężne nie wystarcza zatem samo się ich wyzbycie (wydatkowanie), gdyż chodzi o takie wydatkowanie, które nie pozostawia stanu wzbogacenia. Zainwestowanie w całości lub w części walorów pieniężnych (...) nie czyni zadość przesłankom wygaśnięcia obowiązku wydania korzyści (por. uzasadnienie wyroku SN z 4.04.2008r. I PK 247/07). Tym samym pozwany wydatkując kwoty uzyskane z opłat za karty pojazdu nawet na cele związane z realizacją zadań publicznych

określonych w art. 4 ustawy z dnia 05.06.1998r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1592 z późn. zm.), nadal pozostał wzbogacony.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., albowiem powód wygrał proces. Tym samym należało zasądzić na jego rzecz zwrot opłaty od pozwu w kwocie 30 zł, kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 60 zł stosownie do § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17zł.